

Kindler József professzor emeritus méltatása a IUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM díj átadása alkalmából

Jeles ember méltatására készülve, a verseket még szó szerint is megtanuló nemzedékemnek önkéntelenül Arany Epilogus című verse jut eszébe. Különösen indokolt ez Kindler József méltatása kapcsán, hiszen mi sokan úgy gondoljuk, hogy Kindler József tudományos teljesítménye alapján úgy illene, hogy akadémikus legyen, hogy nem lett az, azt valószínűleg annak „köszönheti”, hogy mindig azt írta és mondta, amit gondolt. Aki elolvassa Kindler József írásait, az megítélheti a szerző kiemelkedő szellemi teljesítményét és egyúttal emberi tartását is. Kindler József az igazat mondta és írta a rendszerváltás előtt is, és azt írja és mondja azóta is. Ez az igazmondás az, ami miatt mi, barátai és tanítványai szeretjük Őt, és talán ez az, amit Fülöp Sándor országgyűlési biztos most a Iustitia Regnorum Fundamentum díj átadásával elismer.

„Ada címet, bár nem kértem, több a hírnév, mint az érdem” írja az akadémikus Arany János Kindler József élettörténete alapján akár fordított Epilógust is írhatnánk. Neki ugyanis a címeket nemigen osztogatták. Már majdnem hatvanéves volt mikor kinevezték egyetemi tanárnak, ami legalább húszéves késéssel történt, hiszen annak a meghatározó jelentőségű iskolának volt egyik szellemi vezére, amelyről egyik pályatársának az életrajzában a következőket írják:

„A hatvanas–hetvenes években a formális, rendszerelméleti, szemiotikai, strukturalista megközelítésen alapuló diskurzusok nyújtottak ideális megnyilvánulási lehetőséget a tudományos közösség azon tagjainak, akik politikai okokból vagy tudományos meggyőződésük miatt nem kívántak az uralkodó marxista világnézet érvényességi körén belül tevékenykedni. E, jelentős részében mérnöki végzettséggel rendelkező csoport, nagyon sokat tett a korszerű társadalomtudományi módszerek magyarországi megismertetéséért és elismertetéséért. E törekvések példaszerű megjelenése a korszak egyik alapkönyvének számító Rendszerelmélet–kötet, melynek egyik szerkesztője Kindler József (Kindler – Kiss 1969). A kötet negyven éve jelent meg és még ma is alpműnek számít.

Tudományos pályája igen nagy ívű. Jelentős részben neki köszönhetjük, hogy a rendszerelmélet és a döntésemélet kutatási eredményei hazánkban szinte az eredmények megjelenésekor bekerültek a tudományos közgondolkodásba, és ami talán még fontosabb az oktatásba. „Döntéseméleti előfeltevések kritikája” címen védte meg akadémiai doktori értekezését, amiben a kvantitatív módszerek széles körű elterjesztésén fáradozó tudós, a „vakbuzgó” kvantifikálás veszélyeire, a rendszerben való gondolkodás humán dimenzióinak a fontosságára figyelmeztet.

Neki köszönhetjük, hogy Magyarországon az üzleti etika sok európai egyetemet megelőzően került be az egyetemi tantervekbe.

Kindler József érdeklődése az utóbbi húsz évben a gazdasági, a politikai, és a társadalmi rendszer alapvető kihívásai felé fordult. Tanulmányai, az ezekben az években egyre sűrűbben megjelenő publicisztikája személyes felelősségtudatot és emberi együttérzést tükröznek.

Kindler József az üzleti tudományok mellett az alternatív közgazdasági gondolkodásnak is egyik legrangosabb magyar képviselője. 1995-től a BKE Környezetgazdaságtani és technológiai tanszékének a professzora, ahol létrehozta és vezeti azt a műhelyt, aminek eredménye a Kovász című folyóirat, és aminek hatása a közgondolkodásra messze meghaladja a tanszék és az egyetem kereteit.

Kindler József munkásságának köszönhető, hogy az alternatív közgazdasági gondolkodás néhány alapműve magyarul is hozzáférhetővé vált. Ezt a fajta tudományos alázatot jelentős mértékben felértékeli, hogy Kindler József nem a kreativitás, az alkotókészség híján vállalkozott mások műveinek közkinccsá tételére. Pályatársaink közül sokan az ő helyében a külföldi szerzők gondolatinak újrafogalmazását választották volna, ő azonban inkább az eredeti művek megjelentetéséért fáradozott, vállalva nemcsak a fordítás felelősségét, hanem a kiadás anyagi-szervezési gondjait is.

Érdekes pálya Kindler Józsefé, hiszen vitathatatlan tudományos teljesítménye ellenére nemcsak akadémikus nem lett, de nem volt igazán vezető sem. E tekintetben egyszer-egyszer „megtévedt”. A „vezetettek” azóta is szeretettel és tisztelettel emlegetik azt a félévet, de a „kinevezők” nyugalmát kissé megzavarta Kindler József szókimondása. Tanítványai és barátai örömeire, nemigen vezet mást, mint diploma és PhD kurzusokat, és teszi ezt az utóbbi tíz évben is a Corvinus Egyetem professzor emeritusaként.

Kindler József az igazi civil, aki számos alapítványt hozott létre, aki részt vett a Duna-kör munkájában, aki alapítója volt a Védegyletnek az MDF-nek. Ő az az ember, aki mindig ott van a dolgok sűrűjében, amikor az ütések kell felfogni, és mindig eltűnik, amikor a siker babérjait osztják.

A sors persze igazságos. Arany „Egy kis független nyugalmat” óhajtott, Kindler József ezt a függetlenséget harcok árán, de kivívta magának. Szerető és megértő feleség, igazi társ jutott neki a sors kegyelméből, és tehetséges lánygyermek és már felnőtt unokák, akik számtalan „nagyapa” élményt őriznek, teszik teljessé Kindler József életét. Azt reméljük, és kívánjuk, hogy így legyen ez még sokáig.

A hazai rendszerelmélet nagy „Öregjének” a méltatását talán nem ünneprontás Hamvas Bélának, a „bor barátjának” a soraival befejeznem:

„A szem rendszerben lát: az egyik szem a fegyház rendszerében, a másik a bordély rendszerében, a vásár rendszerében, a gyermekszoba, a statisztika, a kettős könyvelés, a grafikon rendszerében. Hihetetlenül kevés a tiszta szem, amely a tenger és csillagos ég rendszerében lát, és úgy él, mint a fák testvére.”

Nos Kindler József ilyen tiszta szemű ember és úgy is él, mint a fák testvére. És reméljük, olyan sokáig is, mint a fák. Mi büszkék vagyunk rá, hogy ismerhetjük, hogy barátunknak tekinthetjük.

Budapest, 2010-06-28.

Kerekes Sándor